

SZÁNTÓ T. GÁBOR

A pompeji katona

Jancsi elbizonytalanodva állt a fodrászüzlet előtt, és nézte a cégtáblát. Balra sréhen egy olló, jobbra egy fésű fogta közre két oldalról a barna alapon aranybetűkkel írt feliratot:

POTOCZKI KÁZMÉR FÉRIFODRÁSZAT

Kihúzta magát a férfi szó olvastán. Azért se megy a Bárdihoz, akihez anya vitte eddig, mert már nagyfiú, ő dönti el, hol nyíratkozzon. Bárdi üzlete a korzón volt, Potoczkié a körúton, de Bárdinál női fodrászat is működött, és sok gyereket vittek oda, Potoczkinál viszont csak férfiak nyíratkoztak.

Nem járt még az üzletben, legfeljebb a járda fölé kilógó kerek réztárcsát, a borbélyok jelképét próbálták erre járva, felugorva megütni a srácokkal, ami hosszan rezgett és pengő hangot adott, ha a nagyobbaknak sikerült elérni, de a kirakat mögött feltűnő magas ősz férfi látványára mindig elszeleltek.

Jancsi, minthogy első ízben kellett egyedül intézze a hajvágást, úgy döntött, másban is változtat, de ahogy ott állt a bejárattal szemben, kissé inába szállt a bátorsága. Ráadásul eszébe jutott, hogy ha a fodrászra szánt pénzt meg tudná spórolni, akkor kimehetne a mai meccsre is, amire különben nem volt pénze.

Hogy vágathatja le az ember ingyen a haját? – ez a kérdés tornyosult elé, és igyekeznie kellett a válasszal, mert négy elmúlt és a meccs hatkor kezdődött, ki is kellett még érnie a pályára.

Ha felhívna a Grószot vagy a Koltait, és megkérné őket, vajon levágnák? Igen, de akkor meg kellene nekik mondani azt is, miért szeretné, azt pedig nem akarja, mert nincs közük hozzá. Grószéknak pedig hajnyíró gépük is van, amivel nyárra az apja le szokta borotválni a fia fejét, merthogy az állítólag egészséges, serkenti a haj növekedését. Ha nekik lenne ilyen gépük, ő bizony mindig magának nyírná, így megspórolná a hajvágás árát. Egy hajnyírás egy meccs ára. Nekik viszont nincs is szükségük rá, hogy maguknak nyírják.

És ha nem nyíratná le, csak vizes fésűvel jól lefésülné? Aztán meg néhány napon belül valahogy megoldaná, hogy mégis le legyen vágva?

Ez nem jó ötlet, mert ha anya észrevenné, hogy becsapta, akkor jönne a pofon.

Nagyot sóhajtott, és elindult az üzlet felé. Az üvegben megpillantotta magát: kipirult kerek arcát, dús haját, aminek tincsei a homlokába lógtak, apró kockás ingét és bermuda sortját. A ruhájával elégedett volt, a fiúk is nagyjából ilyet hordtak, a frizurája azonban zavarta. Hosszú, mint egy lányé. Nincs mit tenni, le kell vágatni.

Nagy levegőt vett, határozottan lenyomta a kilincset, és belépett az üzletbe. Kis harang kondult az ajtó fölött, mire összerezzen.

– Jó napot! – köszönt felnőtteken, de halkán.

– Alászolgálja! Mi tetszik? – mondta a fodrász, fel sem pillantva a munkából. Épp egy ősz férfi haját vágta, a tükörből látta csak az új vendéget.

– Egy hajnyírást szeretnék – nyelt nagyot Jancsi.

– És pénzed van-e?

– Van, persze – nyúlt a zsebébe.

– Nahát, nem kell megmutatnod, elhiszem én, ha azt mondd – nézett rá végre Potoczki. – Ül le, befejezem az urat, aztán te jössz.

Jancsi leült a fal mellé, a kopott barna székek egyikére, és az újságokat nézte a dohányzóasztalon. Ott volt a Népsport, a Szabad Nép és a Délmagyarország előző és aznapi száma. Bár a sport jobban érdekelte, férfiasabbnak találta a politikai lapot, ezért a Szabad Népet vette a kezébe. Több cikkbe is beleolvasott, de kissé unalmasnak találta, hogy mindegyikben emlegetik Sztálint és Rákosit, akikről az iskolában is sokat hallott. Tudta, hogy egy ország vezetőiről gyakran esik szó, de anya otthon azt tanította, hogy társaságban ne ő vigye a prímet, és ha beszél, ne mindig magáról. Ez jutott eszébe, s hogy akkor vajon Sztálin és Rákosi – akiket bölcs embernek képzelt –, örülnek-e annak, hogy ilyen sokat beszélnek róluk? Sztálinról ráadásul külföldön, elvégre internacionalizmus ide vagy oda, ha szovjet, akkor mégiscsak külföldi, nem magyar.

Újra megszólalt az ajtó fölötti harang, Jancsi megint összerezzen. Új vendég érkezett, körülnézett, és kérdezte, mikor kerülhet sorra.

– Egy jó félóra – mondta Potoczki. – A fiatalúr után. Foglaljon addig helyet.

Jancsi szerette volna kijavítani, hogy ő nem úr, mert nincsenek már urak, se szolgálkák, de nem mert megszólalni. Büszkeség fogta el azonban, hogy hiába felnőtt az új vendég, ha ő érkezett előbb, ő is kerül sorra hamarabb. Előfordult, hogy a boltban, ha sorba kellett állni és várni, mert akkor érkezett az áru, vagy a jegesnél, míg darabolták a tömböket, félrelökték őt, és befurakodtak elé. Igazságtalannak érezte, és védekezni próbált, amennyire jólneveltsége engedte, de nem tudott mit tenni, hiába szólt, ha meg mert szólalni egyáltalán: többen voltak és erősebbek. Most elégedetten várakozott, mert tudta, biztos a helye. Mielőtt az újonnan érkezett vendég megkaparinthatta volna, lecsapott a sportújságra. A férfi egy másik lapot emelt fel.

– Aztán melyik sport a kedvenced? – kérdezte a fodrász, látva, mit olvas, miközben hegyes ollójának apró mozdulataival hátul vágta körbe az ősz úr haját.

– A foci.

A foci és a vízilabda érdekelte leginkább, meg az evezés, mert apa és anya annakidején állítólag együtt eveztek a Maros torokban, úgy ismerkedtek meg. De erről nem akart beszélni. Az úszást is szerette, mert ő is úszott. Hetente háromszor volt edzése a SZUE-ban.

– Hányadikos vagy?

– Negyedikes.

– Aztán hova jársz?

– A Tömörkénybe.

– És azt tudod-e, mennyi ötször öt? – szólt közbe a férfi a forgószékből, akin a fodrász dolgozott.

Jancsi fintort vágott. – Huszonöt. De tudok én többet is! – tette hozzá, és rátartian várta, hogy kérdezzék. Jólesett neki a férfitársaság, s hogy szóba elegendnek vele. Az iskolában a többiek túlharsogták, nem tudott érvényesülni. Anya otthon gyakran fáradt és nem ér rá, az unokabátyjai meg nem játszanak vele, idősebb, gimnazista barátai vannak. A Grósz és a Koltai pedig állandóan együtt töltik az időt, egyiküknek sem ő a legjobb barátja.

– Aztán mi érdekel? A sport, vagy a lányok?

Milyen dolgokat kérdez már? – háborgott Jancsi magában, de jól akart válaszolni, hogy értelmesnek találják, és tovább folytassák vele a beszélgetést.

– Mindent a maga idejében – mondta komolyan.

– Nézzenek oda, a kis bölcs! – nevette el magát a férfi a székből hátrafordulva, s még a térdét is csapkodta. A fodrász elkapta a nyakától az ollót, mert belevágott volna.

– Lesz szíves!

– Bocsánat! Elnézést! – pillantott rá a férfi.

– Semmi baj, már csak néhány perc.

A férfi visszadőlt, s a továbbiakban úgy beszélt, hogy a tükörből figyelte Jancsit.

– Aztán mondd, politikával is foglalkozol? – Kacsintott egyet a tükör felé, de ez Potoczkinak szólt, aki nem reagált. Ahogy a férfi a másik várakozó vendégre nézett, elbizonytalanodott.

Jancsi nem tudta, mit feleljen. Anya azt mondta, senkivel ne beszéljen arról, amit otthon hall, mert bajuk lehet belőle, de ő sok mindenben nem értett vele egyet. Tudta, baja csak abból lehet, ha olyasmiket mond, amiket anya szokott mondani, meg Vera, anya testvére, vagy a nagypapa és a nagymama, akik kapitalisták, mert lámpaboltjuk van, és akik már nagyon öregek, ezért nem is értik az új világot.

– Én kommunista vagyok – jelentette ki határozottan.

– Ejha! – mondta a férfi. Mintha mosoly játszott volna az arcán.

Jancsi a tükörből a másik vendéget pásztázta, aki újságot olvasott. Mintha megrezdült volna kezében a lap, de nem látta az arcát, pedig az ő reakciójára is kíváncsi lett volna, azután megint Potoczki tekintetét kereste, de az az ollójára szegezte pillantását és dolgozott. Jancsi azonban élvezte, hogy komoly, férfias beszélgetés része, és ki akart tenni magáért.

– Úgy gondolom – folytatta választékosan, ahogy az unokabátyjaitól hallotta, akik már gimnazisták voltak, nagyon felnőttesen tudtak beszélgetni, és latinul is tudtak, meg németül is, és ha nem akarták, hogy értse, akkor németül beszéltek

előtte –, az az igazságos, hogy a gazdagoknak, akiknek van pénzük, adniuk kell azoknak, akiknek nincs. Mert a szegényeken segíteni kell, és igazságosan kell elosztani mindent. Ezért is van az államosítás – fűzte hozzá tudására büszkén.

– Nos, igen – köszörilte meg torkát a férfi, és ismét a másik vendéget figyelte. – A szegényeken tényleg segíteni kell – mondta, azután elhallgatott. A fodrász némán, szakavatott mozdulatokkal dolgozott tovább. Aprókat vágott már csak a fésű fogazatán átlógó egy-egy hosszabb hajszálból, azután távolabb lépett a klienstől, s előbb hátulról, majd előlről is megszemlélte művét. Fent néhányat borotváján a falra erősített bőrszíjon, és határozott húzással egyenlő hosszúságúra igazította a két pajesz végét. Hátralát, a férfi nyakából, kis seprűjével eltávolította az ottmaradt rövidebb hajszálakat, végül kiborotválta. Lesöpörte a fejét is, körbe a nyakát, kis hintőport szórt rá, végül hajszeszes masszázst következett. A vendégnek le-lecsukódott a szeme, mintha kissé elálmosodott volna a hajában turkáló ujjak bizsergető nyomkodásától.

– Készen volnánk – mondta a fodrász, elkapta a terítőt vendége öléből, és lesöpörte a ruhájáról is az odahullott hajszálakat. A férfi sóhajtott, mint aki sajnálja, hogy véget ért a kellemes művelet, és felállt.

– Mennyivel tartozom?

– Uram, mindennel együtt kettő ötven lesz.

– Köszönöm – nyúlt a zsebébe a vendég, elővéve tárcáját, s kiszámolt belőle két egyforintost és egy ötvenfillérest. – Alászolgája! – biccentett s azzal ki is lépett a boltból.

Jancsi sértetten nézett utána. Sajnálta a félbe maradt beszélgetést, ráadásul a férfi tőle el se köszönt, pedig szívesen be is mutatkozott volna.

– Te jössz, öcskös! – intett neki a fodrász, s még rá is mosolygott. Jancsi viszonozta a mosolyt. Míg Potoczki arrébb ment, és a műszereit tisztogatta, Jancsi felült a forgószékre. Kicsit magas volt neki, a lábtartóról sikerült fellendülnie. Kihúzta magát, de így is csak a feje búbját látta a tükörben. A karfára támaszkodva felemelkedett, közben Potoczki visszafordult, és megforgatta néhányszor a széket a tengelye körül. Jancsinak elállt a lélegzete, ahogy pörgött. Elszédült, de mire a szék megállt, nyakától felfelé látszott a tükörben.

– Na, és milyen frizurát szeretnél? – kérdezte a fodrász. Jancsi nem számított ilyen bonyolult kérdésre.

– Rövidet – felelte szűkszavúan.

– De nem nullásgéppel, ugye?

– Az meg mi? – kérdezte Jancsi.

– Ejnye, hát kopaszra! Még ennyit se tud a kedves vendég? Hát akkor én honnan tudjam, milyen óhajt?

– Legyen rövid, de ne nagyon rövid.

– Na, ezt jól megmondtad, fiam. Mindegy, valamit majdcsak kihozunk belőle.

Jancsi elkedvetlenedett. A fodrász most nem úgy beszélt vele, mint eddig, hanem úgy, ahogy anya szokott, vagy a tanárok az iskolában. Pedig itt vendég, ugyanúgy fi-

zet, mint a többiek, akikkel udvariasabb. Haragosan nézte a tükörképét, aztán egyszer csak kibökte.

– Vagy inkább ne is olyat! Lehessen hátrafésülni és lesimítani. – Rudolf Valentino frizurája jutott az eszébe, anya kedvencéé, akit ő is látott egy régi filmben, *A sejk fiában*. Kicsit unta, mert némafilm volt, de örült, hogy anya elvitte moziba. Nagymama régi színházi újságjaiban is megmutatta a fotóit.

– Most már aztán dönts el, fiacskám, milyet szeretnél! Látod, hogy más is várokozik – emelte fel a hangját Potoczki. Jancsinak eszébe jutott, hogy leugrik a székről, kiszalad, és meg sem áll Bárdi szalonjáig, ahol már nyírták a haját, és mondani se kell, a fodrász magától tudja, milyenre nyírja. Ehelyett azonban tűrte, hogy Potoczki ráterítse az előző vendégről imént levett köpenyt, betúrja és megkösse a nyakán. Kicsit szorította, de nem mert szólani. Várta, hogy hozzákezdjen.

Először a nyakánál fogva a mosdó fölé hajtotta a fejét, és alaposan megmosta samponnal. Jancsi csodálkozott, nem is kért hajmosást. Forró volt a víz, a sampon csípte a szemét, de az erős kéz úgy tartotta, hogy mozdulni se bírt. Azután megdörzsölte a fejét egy törülközővel, csak utána kezdett hozzá a hajnyíráshoz.

Jancsi mereven, sértetten ült, és a tükörből figyelte szaporán mozgó kezét. Előbb a sűrűjéből vágott, gyors és határozott mozdulatokkal ide-oda fordítva és megdöntve a fejét, azután elől, majd oldalt, a füle körül, végül hátul. Erőteljesen irányította, hogy hozzáférjen a munkába vett területhez, és bár Jancsi magában dühöngött, igyekezett követni az utasításait, elvégre nem szerette volna, ha a fodrász belenyír és elrontja a fazont. Csend honolt az üzletben, senki nem szólt senkihez, így ő se mert megszólalni, ám ahogy a fésű és az olló siklott a hajában, és Potoczki ujjai bele-túrtak, elandalodott. Fejbőrének jólesett a sűrű érintés. Akárha simogatnák. Szerette volna, hogy minél tovább tartson a művelet, de látta a tükörből, ahogy alakul a frizurája, és tudta, lassan a végére ér. A fodrász egy tégelyből krémet kent a tenyerére, majd a hajára, benedvesítette kicsit a fésűt, hátrafésülte a haját, ahogy kérte, és ujjával igazgatta, hogy úgy maradjon.

– Készen vagyunk, fiatalúr. Megfelel?

– Meg, köszönöm – enyhült meg kissé, elégedetten látva az eredményt a tükörben. Csillogott a haja és a fejére simult. Olyan lett, mint amelyet szeretett volna.

– Kettő ötven lesz – mondta Potoczki.

Jancsi nagyot sóhajtott. Nehezen adott ki pénzt. Tudta, hogy anyja keveset keres, ezért szerény a zsebpénze is. Százszor fontosabb dolgokra is tudta volna költeni ezt az összeget, például az esti meccsre. Ráadásul mosást nem is kért, ezért kicsit becsapva érezte magát.

Fizetett, s kifelé menet felnézett a faliórára. Negyed hat elmúlt, igyekeznie kellett. Kisietett az üzletből és futásnak indult a villamosmegálló felé, ahol épp benn állt a szerelvény. Ahogy haladt kifelé a városból, egyre több férfi utas szállt fel, a meccsre igyekeztek valamennyien. Jó húsz perc az út, a végállomás előtt eggyel kell

leszállni, s onnan még sétálni egy darabig. Amikor odaért a villamos, már az ablakból látta a bejárat előtt álló hosszú sort.

A pályát magas szürke kőfal vette körül. Bemászni csak létráról lehetett volna, de ilyenkor, meccsnapokon a rendezők figyelték a lógósokat, ezért nemigen lehetett még próbálkozni sem. Az ácsolt lelátó legfelső sorait lehetett csak látni kívülről, meg a klubházat a pálya végén, ahol az öltözők is voltak. Oda egy másik kapu is vezetett, a játékos bejáró, ahol mások nem mehettek be, csak a csapatok, meg a klub vendégei.

Jancsi megállt a vörösre és feketére festett, kétszárnyú vaskapuval szemben, amit ilyenkor sarkig kitártak, és jegyszedők állták el az utat. Olykor a kölyökcsoportból állítottak oda néhány fiút, akiket ha ismert, egyszer-egyszer meg tudott dumálni, hogy engedjék be, de gyakran azok is szívóztak. Most idegenek álltak ott, felnőttek, *Rendező* feliratú karszalaggal. Egyetlen ismerőst se látott, pedig folyamatosan jöttek-mentek a szurkolók a szeptemberi langyos délutánban vállukra vetett zakóikban, vagy csak úgy ingujjban. Várták, hogy kezeljék a jegyüket, vitatkoztak a csapat összeállításáról és esélyt latolgattak.

Belekotort a zsebébe, de csak aprót talált. Egy forint se volt összesen. Ezzel ugyan állóhelyre se jut be. Törte a fejét, de semmilyen mentőötlet nem jutott az eszébe. Menjen oda a jegyszedőkhöz kuncsorogni? Mondja meg, hogy nincs pénze, kivételesen engedjék be? El fogják hajtani, hiszen az a dolguk, hogy a potyásokat kiszűrjék. Ez nem jó ötlet.

Sorban álltak az emberek a kapunál, és lépésben haladtak befelé. Kezdett elkeseredni. Amíg csak elképzelte, hogy majd valahogy besurran, vagy valakit megkér, és az beviszi, még csak kivitelezhetőnek tűnt a terv, de ahogy itt állt, egyre reménytelenebbnek látszott az egész. Senki sem akadt, aki segíthetett volna, nem tudta, mit kéne tennie. Más srácok is ödögtek a pálya körül. Kettesével-hármasával próbálkoztak bejutni. Míg egyikük elterelte a jegyszedők figyelmét, a másik megpróbált besurranni. Többségüket elkapták, és elhajtották őket.

Jancsi dacos lett. Úgy fog itt állni, mint a pompeji katona, aki akkor se hagyta el az őrhelyét, amikor kitört a Vezúv, zuhogtak a városra a szikladarabok és ömlött a láva. Ezerszer elképzelte a történetet, ahogy a katona áll az őrhelyén, és a menekülő pompejiek hiába kiabálnak neki, hogy jöjjön, ő vissza se szól, válaszra se méltatja őket, csak áll az őrhelyén, mert a katona semmilyen körülmények között nem hagyhatja el a posztját, és addig áll ott, míg el nem éri a láva. Először a lábát borítja be, de nem mozdul, azután a térdéig ér, majd a derekáig, de ő csak áll, fogait összeszorítva, végül egészen elönti a forró láva a feje tetejéig, s ahogy ráhűl és megdermed, maga is kővé válik.

Jancsi mindig beleborzongott a történetbe, ahányszor csak olvasta, vagy emlékezetébe idézte. Neki is meg kell keményítenie magát, hogy el tudja viselni azt, ami rosszul esik, határozta el. És úgy kell tenni, hogy ne lássák. Ne tudhassa senki, mivel okozhat neki fájdalmat.

Lehet, hogy a haját se kellett volna levágnia. Sámsonnak is a hajában volt az ereje és mindenkit legyőzött. Legalábbis ezt mondják. A Talmud Tórán tanulta, amihez anya ragaszkodott. Sámson erősebb volt mindenkinél. Olyannak kéne lenni, mint ő. Csak a nőekkel kell vigyázni, mert azok elárulják az embert. Ha az embernek titka van, ne mondja el nekik. Meg senkinek se. Különben is csak az az igazi titok, amit egy ember tud.

Grósz láta az apjával, aki köszönetet jobbra-balra. Hozzá is odaléptek páran, és kezet fogtak vele. Persze, a Grósz apja nagymenő, bérlete van a díszpáholyba. Burzsujok, gondolta Jancsi, és egy lámpaoszlop mögé bújt, nehogy észrevegyék. Nem akarta, hogy lássák, ő nem jut be. Megfordult a fejében, hogy hozzájuk csapódik, s akkor a Grósz apja talán kifizeti a beugrót, de erőt vett gyengeségén, és a rejtekhelyén maradt.

Amikor áthaladtak a jegyszedők között a vaskapun, kibújt az oszlop mögül. Összeszorult a torka, és a mellkasát fájlalta. Igazságtalanság, hogy Grószt az apja beviszi, ő meg nem jut be. Akkor is igazságtalanság, ha ő, mint a pompeji katona, rendíthetetlen marad. A Talmud Tórán tanult a maszadai hősokról is, akik Jeruzsálem eleste után sem adták meg magukat a rómaiaknak, bár elfogyott minden élelmük és vizük. „Inkább állva meghalni, mint térden állva élni” – ez volt a jelszavuk. Vagy ezt nem ők mondták? Inkább meghaltak, pontosabban egymást ölték meg, és végül az utolsók magukat, mint hogy római kézre jussanak. Azért a gyerekeket nem kellett volna megölniük. Azokat talán a rómaiak is életben hagyták volna. Bár a spártaiak meg pont, hogy megölték a gyenge gyerekeket, ezt most tanulták. Meg az öregeket és a betegeket. Ledobták őket a Taigetoszról egy szakadékba. Neki viszont mindig azt mondja anya, hogy ne bántsa a nála gyengébbeket, és az öregekkel is előzékenyen bánjon, például ne is hívja őket öregeknek, hanem időseknek. A rómaiak pedig elpusztították Jeruzsálemet, és Pompeji is a római birodalom része volt. De a pompeji katona mégse római volt, hanem pompeji! És ő azért is jár úszni, hogy erős legyen, és ha bárki le akarná dobni bárhonnán, akkor ne tehesse.

Elmélázva dőlt neki az oszlopnak. Rossz kedve lett. Nem fog bejutni. Igazságtalanság. Az is, hogy anya nem ad több zsebpénzt. Viszont az is igazságtalanság, hogy anyának is csak kevés a fizetése, és ha a nagymamáék nem támogatnák a lámpabolt bevételéből, akkor anya nem tudna még ennyit se adni. Lehet, hogy egy fizetésből ki se jönnének.

Vajon, ha nagyanyáékat államosítanák, akkor anyának több lenne a fizetése?

Egy férfi jött vele szemben tökmagot rágcsálva, amit a jegypénztár előtt a járdán, háromlábú, összehajtható székekre tett lenzsákokból árultak. Jancsi kissé későn kapott észbe, túl hosszan bámulta az idegent. Összeakadt a tekintetük. A férfi rámosolygott, és Jancsi önkéntelenül visszamosolygott zavarában.

– Na, mi van, öcsi? Kérsz?

Jancsi elpirult. Meglepte a kedves kínálás. Nagyot nyelt, de megrázta a fejét.

– Köszönöm, nem.

Idegenektől nem szabad elfogadni semmit az utcán, anya mindig ezt mondja, mintha még mindig pisis lenne, és nem tudná.

– Hát, ha nem, akkor nem – vont vállat a férfi, mosolyogva intett, és elfordult. Indult a bejárat felé.

Jancsinak megdobbant a szíve. Lehet, hogy ez jel, és nem véletlen? Lehet neki is szerencséje egyszer az életben? Ellökte magát az oszloptól, ment a férfi után, aki már majdnem elérte a bejáratot. Nem állt ott már szinte senki, kezdődött a mérkőzés. Ha akar tőle valamit, most kell szólnia.

A férfi mintha megérezte volna, hogy mögötte áll és nézi. Megtorpant és visszafordult.

– Igen?

– Bácsi, kérem... – kezdte Jancsi a torkát köszörülve. – Bevinne? Egyedül vagyok... – Nem tudta kimondani, hogy nincs pénze.

A férfi végigmérte, mintha csak az öltözékéből akarna következtetni, kiféle. Jancsi tudta, hogy rendezett a ruhája, ha kicsit piszkos is a délelőtti iskolai hempergéstől, a haja frissen nyírt, csillog a brillantintól, de azért izgult, milyen benyomást kelt.

– Nincs pénzed, mi? – kérdezte a férfi, de nem várta meg a választ. – Ha lenne, nyilván nem mondanád. Na, gyere! – sóhajtott, benyúlt a zsebébe, és vett neki egy jegyet.

Égett az arca a büszkeségtől, ahogy bevonultak. A férfi nem erőltette a beszélgetést, Jancsi csak ment utána, fel a lelátóra. Leült mellé, és bizonytalanul körülnézett. Grószt kereste a tekintetével. Már nem zavarta volna, ha meglátják őt.

Elkezdődött a meccs. Lanyhán, unottan passzolgattak a hazaiak, mintha csak most melegítenének, a vendég Debrecen játékosai pedig a saját tizenhatosuk és a felező vonal között tömörültek, nem kockáztattak. Egy-egy szabálytalan szerelésnél hallatszott csak füttyszó vagy kiabálás. Jancsi örült, hogy nézheti a játékot, mégis feszélyezte a helyzet. Furcsállta, hogy meghívója kifizette a jegyét, de nem szól hozzá egy szót sem.

Unalmas mérkőzés volt, az első féldőben nem is esett gól. Akadt néhány szép elfutás a széleken, amikor kitámadott a Debrecen, egy éles beadás a szögletzászlótól, amit kapufára fejtelt a vendégcsapat csatára, és egy nagy gólhelyzet a másik oldalon, amit a kapus szögletre tornázott, egyébként semmi. A férfi nem szólt, legfeljebb néha csóválta a fejét, és köpködte a tökmag héját, ám ennél az utóbbi helyzetnél felbolydult az egész közönség. Ő is ránézett Jancsira és elmosolyodott. Még egyszer megkérdezte, kér-e tökmagot, és Jancsi ezúttal elfogadott egy fél marékkal.

– Hogy hívnak? – kérdezte. Jancsi megmondta a nevét, de a férfi nem mondta a sajátját.

– Menj csak oda nyugodtan a haverjaidhoz – mondta neki. – Nem kell azért itt ülnöd velem, mert behoztalak.

– Nincsenek itt haverjaim – rázta a fejét Jancsi, azután eszébe jutott Grósz.

Füllentett, gondolta, de ez nem számít. Nem akart odamenni hozzájuk. Eszébe jutott, hogy talán a férfi szeretné, ha elmenne, csak így adja finoman a tudtára. Mint amikor anya küldi el, ha a barátjával, vagy a barátnőivel olyasmiről szeretnének beszélni, amiről úgy gondolja, hogy nem rá tartozik. Akkor azt szokta kérdezni, nincs-e kedve lemenni, játszani a haverokkal. Lehet, hogy ez is el akarja küldeni? De hát miért? Nem mondott, vagy tett semmi olyasmit, ami zavarhatná. Meg se szólal, akárcsak ő.

Kicsit megsértődött, arrébb húzódott pár centivel, de nem ment el. Néhány perc múlva a bíró lefújta az első félidőt. A férfi, mintha csak megérezte volna, mire gondol, átölelte és rámosolygott. Jancsi meglepődött a gesztuson.

– Utána beszélgethetünk, ha akarod – mondta a férfi. – Míg megy a meccs, szeretem figyelni a játékot. Valamikor én is fociztam.

– Mikor? – kérdezte elkerekedő szemmel Jancsi.

– Ó, valamikor régen.

– És hol? – kérdezte izgatottan Jancsi.

– Mondom, majd meccs után dumálunk. Van időnk, nem? – kacsintott rá.

A szünet után némán nézték tovább a játékot, míg egy nagy hazai helyzet után, amikor az ellenfél kapusa ujjhegygel tudta csak szögletre tolni az élesen sarokra és földre fejezt labdát, Jancsi felkiáltott. A férfi ránevetett.

– Te aztán komolyan veszed ezt a dolgot!

Jancsi kényszeredetten elmosolyodott. Nem tudta, elismerésnek szánta, vagy gúnyolódik rajta. Minek jár meccsre, ha nem veszi komolyan? Miféle focista, aki nem izgul egy ilyen zicceren sem? Lehet, hogy csak kamuzott. Nem értette ezt az embert, és kezdte magát rosszul érezni a társaságában. Kínosnak érezte a csendet. Ha egyedül lett volna, mint általában, odacsapódik másokhoz. Gyakrabban bekiabál, vagy hajrázik, mint a többiek, és persze nevetgél is, ha beszélnek egy-egy durva szerelés után az ellenfélnek, amit ő nem szokott, de az idegen előtt, aki némán figyelt, kínosnak érezte volna, pláne, hogy állítólag focista. Ez az egy kiáltás is csak úgy kiszakadt belőle. A meccs elején még azt hitte, hogy kiszülhet valami érdekes a váratlan találkozásból, egy jó kis beszélgetés a fociról vagy másról, mostanra azonban már inkább furcsállta az idegen viselkedését.

– Merre mész? – kérdezte tőle a férfi a meccs végén, amikor lefelé indultak a tribünről.

Hülye kérdés, gondolta Jancsi. Aki innen a városba megy, csak egyfelé mehet.

– Villamossal.

– Akkor mehetünk együtt! – mondta vidáman az idegen, és együtt indultak a megálló felé, de Jancsi, amíg vártak a villamosra, s amíg utaztak, végig ismerősöket keresett a tekintetével. Meg is kérdezte tőle a férfi:

– Ideges vagy valami miatt?

– Én? Nem – rándította meg a vállát, és igyekezett közönyös képet vágni. Nem tudta, miért, de most már félt. Szabadulni akart a kínos helyzetből. Nem várta meg,

míg a villamos eléri a Tisza Lajos körutat, ahol le kellett volna szállnia. Egy megállóval hamarabb, amikor a villamos csengetett, hirtelen azt mondta:

– Megfeledkeztem valamiről. Itt le kell szállnom – ugrott le a peronról. – Még fel kell szaladjak a nagynénémékhez! – kiáltotta már az úttestről, futásnak eredve, miközben szerencsére a villamos is csilingelt, és nekilódult. Veráék ugyan nem erre laktak, de ő elfutott a Gutenberg utca irányába. Még arra is ügyelt, nehogy arra induljon, amerre tényleg mennie kell, hogyha a férfi netán utána szaladna, megtéveszse. A férfi kihajolt, mint aki kiáltani akar, de végül összeszorította az ajkait, és eltűnt a villamos belsejében.

Jancsi lihegve futott, csak néhány sarok után lassított le. Kifújta magát, úgy indult visszafelé a körútra. Már esteledett, lassú szél fújta a hátába. Nem volt még hideg, de borzongott, ahogy az izgalomtól és a futástól átizzadt inge a hátára húlt. Dühöngött, hogy anyának igaza van: nem kell idegenekkel szóba állni. Ez olyan ember lehetett talán, akitől tartani kell. Igaz, tökmaggal kínálta, nem cukorral, anya meg mindig cukros bácsitól, vagy mi a fenétől óvja, de azért tényleg elég furcsán viselkedett.

Anya még nem ért haza, sejtette. Kártyanapja volt. A vacsorája ott várta kikészítve a kredencen. Mire megcsinálja a leckéjét és megfürdik, anya is itthon lesz. Azért csak sikerült bejutni a meccsre! – gondolta büszkén nézegetve új frizuráját a tükörben. Háta mögött a bekeretezett családi fényképet is látta, amin ott ült apa és anya közt, kiskorában. Apa elegánsan, mellényes öltönyben, haja hátrafésülve, briliáns csillogott.